

J E L E N K Ö R.

7. szám.

Pest szerda. január. 23dikán.

1833

Foglalat: Magyarország (14—17iki kerületi ülések. Kinevezések. Nyitra 's Esztergom megyei közgyűlések. Rottenstein 's Horváth kán. † Kir. kam. tudósítás és egyebek). Anglia (Elegyhírek Londonbul. Akart e' a' francia kormány Antwerpenél egy kis tartalék-sereget hagyni? Az újabb görög kölcsön). Franciaország (Guizot törvény-javaslat a' kezdőiskolák iránt. Követ kamarai ülés jan. 5—7ikeig, Broglie beszéde egy részével. Háti adóssága. Diplomatai változások folytatása. Courier de l'Europe). Belgium (országos-köszönet a' francia seregnek. Gérard dec. 10iki napi parancsából töredék. A' Schelde zárva. Belgium finantz állapotja). Hollandia (Chassé végtudósítása a' holl. hadministerhez). Legújabb. Bank-részvény. Gabonaár.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony. E' hónap 14 's 15ikén, mint utóbbi levelünkben említők, az országos tanácskozásnak megállapított rendszeréhez alakítandó üzenet módosítása volt egyik fő tárgya a' kerületi vitatkozásnak; ez volt 16ikán is, még pedig a' nevezett üzeneti-javaslat diák fordítása, melly nem csak sztiljére hanem támasz-okaira nézve is némelly újabb változtatást szenvedé 's az eredeti üzeneti javaslattal együtt újabb szerkeztetés és dictatura (köz-leirat) alárendeltetett. — Az ülés vége felé Horvátország követe Szegnia városa sérelmeit, még szinte az előlegesek sorába kéré iktattatni, azonban a' RR. azt előbb dictaturára bocsáttatni határozzák. Más nap (17dikén, szinte ker. ülés) a' tegnapi gyűlésben módosított üzeneti javaslat már igazítva olvastatott fel 's deák stylusában tett némelly csekély változtatással elfogadtatott; — el szinte a' főrendü táblához küldetendő 's kerületi jegyző és baranyai követ (Siskovics) által feltett magyar üzeneti javaslat is, melly mint a' Fő rendeket saját naplókönyvük vitelére felszólító, szinte dictaturára utasított. Ezután Szegnia sz. kir. város sérelmeit olvasván fel a' horvát követ, a' többség megegyezett, hogy azokat az említett képviselő ur indítványára csakugyan az előkelő sérelmekhöz csatolják. — Végre a' kerületi előlülők újra előterjeszték a' kerületi naplókönyv 's országgyűlési ujság már többször hányogatott ügyét, olly végből, hogy már egyszer valahára tisztára hozathassék. A' gyors-írók t. i. 's diktálók a' kerületi naplókönyv szerkeztetéséért, fáradozási jutalmul hónaponként 250 pengő ftot kérvén, felszólítottak a' megyék, káptalanok, kerületek 's kir. városok küldöttei: hanyad részét lenne kiki kész viselni a' ne-

vezett summának? Többek távollétében 119, 's azon 250 fr. havonkénti díj-mennyiséget egyenlőre osztó, részvény állott elő, egyebet sem zárván ki, a' kik talán melleleg részesekül kívánnak járulni a' nevezett havi díj-mennyiséghez. Az így öszvegyüendő pénzek tárnokává Pest városa követét nevezé ki az ülés, előlülője indítványára. Az országgyűlési nagy naplókönyv velős kivonatát adandó diaetai ujság szerkeztetése ügyében pedig küldöttséget nevezé, melly eziránt a' szükséges vezér sinórmértéket elkészítse, 's felőle a' kerületi ülést értesítse, magának azonban a' hirlapnak nyomtatási vagy közfényre jutási módját, és így valódi létesítését, 's azt is: ha t. i. évenként, 's napi, héti, vagy havi füzetenként jelenjék e' meg? mind-edig elmellőzvé, alkalmasint magányos vállalkozók próbatételeire szándékoznak bizni.

Ifjabb királyunk Vik Ferdinand Ő Felsége utóbbi veszélyes betegsége óta jan. 17ikén jelent meg először felséges hitvese társaságában az udv. játékszinben a' népörömjajától fogadtatva.

Apostoli Felségünk dec. 12diki legmagasb rendelése szerint a' pécsi főkáptalanban Nagy János éneklő kánonokot Czikádorral nevezett sz. Máriai czimzetes apáttá; Csasz István sz. egyházi főesperest s. sapientiae czimzetes préposttá; Aigl Pál szekszárdi plebánust rudinai sz. Mihály czimzetes apátjává, 's Egyed Antal földvári plebánust Koppán-Monostráról nevezett B. asszonyi czimzetes apáttá méltóztatott kegyelmen kinevezni.

Felséges királyunk Petricsevich-Horváth József 1ső huszár ezredbeli kapitányt csász. aranykulcosos hivei közé méltóztatott kegyesen számlálni.

Nyitra január 15ikén. Számosan seregleössze megyénk nemessége a' f. hónap 3ikán

kezdett közgyűlésünkre, meghallgatni a' kir. terjesztvényeket, 's követink első jelentését, mellyeknek élénk részvét közötti felolvastok 's követinknek adott pótlék-utasítások után: előterjesztetett tek. erdélyi Alsó Fejér megyének mult évi april 21ikén költ 's hazánkkal egyesülési kívánatot jelentő lelkes levele, örömszajjal fogadák azt e' megye rendei 's országgyűlési képviselőiknek meghagyatni rendelék, hogy ezen iker országoknak régtől forróan ohajtott egyesítését hathatósan sürgetvén, Ő Felségét mély alázattal kérik meg, hogy e' testvér honosinkat a' jelen országgyűlésre meghívni kegyes legyen. Méltó figyelem fordított honnyelvünkre is, mellynek szigorú pártfogása követinknek kötelességül tétetvén, egyszersmind a' további utasításoknak magyar nyelvű szerkezete határozottat el; szép jeleit láthatni megyénkben a' honnyelv- és szellem iránti buzgalomnak, vidulva kéjeleg minden magyar szem Nyitra városi, előbb csak hagyományból (traditio) ismért, térek 's utcák nevének, 's az árosok 's művészek czégéinek magyar felírásin; adja isten hogy megyénk Rendeinek hazai nyelvünk iránti lelkes buzgalmat, annak köz divatosulási sikere minél előbb koronázza.

Ns Esztergom megye közgyűlésében f. hónap 3ikán szinte felolvastatott tek. Alsó-Fejér vmegyének azon megkereső levele, mellyben kéri a' nevezett ns megyét, hogy diaetái követi által Erdélynek Magyarországgal leendő szoros egybekapcsoltatását sürgesse. Köz tetszéssel fogadá Esztergom a' testvér Erdély említett megyéjének igazságos kérelmét, 's a' szükséges utasítások megküldetését követeinek e' részben elhatározta. Ugyan ez napi közgyűlésén végezte azt is, hogy országgyűlési követi napdijainak felét a' jelen országgyűlés alatt a' nemesség fizesse.

Egerben január 17ik napjára kelve igen rövid betegsége után hunyt el erdő-kövesdi Rottenstein József ur, Heves és külső Szolnok egyesült vármegyék másod 's egy időtől fogva egyedüles alispánja, közjóra szentelt munkás életének 56ik évében. Az üdvözült még 1797ik évben mint tiszteletbeli eskütt kezdé megye-tiszti pályáját, 's azt

a' nevezett egyesült vármegyékben szakadatlanul folytató; még 1811ik eszt. ben főjegyzővé nevezteték ki, 's hosszas szolgálatai következésiben végre 1828ban másod alispánná választatott.

Temesvárott jan. 17ikén Horváth József, a' csanádi káptalan öregebb kanonokja meghalálozott. — P.

Zágrábban az egymást érő rablás és gyilkolások miatt a' megye részire nyert statarium következésiben, jan. 10ikén 6 rabló-gyilkost akasztatott fel a' ns megye.

A' vácsi kir. siket-némák intézete gyámolítására a' lefolyt 1832ik évben tett emberbaráti jóltevő adomány-pénzek 1,608 fr. 29 $\frac{1}{2}$ kr. pengőben, és 4,343 fr. 57 $\frac{1}{2}$ kr. mennek váltóban.

A' nagymélt. magyar kir. Helytartó-tanács a' budai német ujságban köz hirre teszi, hogy az olasz nyelv azon privát tanítói, kik a' pesti kir. Egyetemenél az olasz nyelv fizetéstelen professori czimzetét, ugyanazon nyelv tanítási kötelezettséggel elakarnák nyerni, folyamodásikat e' f. eszt. martz. utolsó napjaig a' nevezett tudományos Egyetem előlölőjének nyújthatják be.

(Kir. kam. tudósítás).

A' nagymélt. m. kir. udv. kamara Temesvárott megürült harminczadi és só-hivatali ellenőrségre Bagy Károly eddig Ujpalánkán volt harminczadost; — Nemesvölgyre 30di utlevél-vizsgálónak pedig Schneider Ferdinand Sopronyban volt 30di ügyelőt; — továbbá bártfai kir. sóperceptorra Szlovacsek Ferencz Szatmáron ellenörködött só-mázsamestert; halmágyi sómázsamesterré pedig Buday Károly eddig ugyanott volt sómázsmestert nevezé ki.

A' temesvári váltó 's fiók-pénztári hivatalnál megürült ellenőrségre, Veichhart János eddig pénztári tiszt a' kassai váltópénztárnokságnál, neveztetett ki.

A N G L I A.

Gróf Grey jan. 3ikán hosszas audien-tián volt a' királynál. A' királyné lord Hawee (tory) eddigi kamarása helyébe gróf Denbighet a' reformnak buzgó barátját nevezé, kit neki, mint illyetént, a' ministerek ajánlanak. — A' Leeds Intelligencer azt mondja, hogy Cobbet, ki nem rég

crida
még
házb
szeri
házi
bé.
rövid
vezte
épen
megl
vevé
lépes
hogy
érték
Talle
togat
nevez
Well
level
levél
bizon
werp
tartá
hogy
tassé
vásti
(lord
sitiov
hatni
fenta
kama
volt
hogy
igen
liame
nister
atta'
zenk
minis
mély
Grey
az em
behat
ra 's
kedve
nézve
sok,
hogy
szöve

cridát (banqueroute) csinált s eziránti ügye még nincs elintézve, ugyan e' miatt az alsóházban helyet nem foglalhat. — A' Globe szerint Mannors Sutton urnak ufolag alsóházi szónokul választatása alig kétséges többé. Ugyancsak a' Globe említi azt, hogy rövid időn ismét néhány új pair fog kineveztetni. — Gr. Pozzo di Borgo, mond a' Sun, épen nem hevert ide érkezte óta. Jan. 31-én meglátogatott minden külföldi követet, kivéven Vandeweyer urat, kivel a' külhivatal lépcsőjén (grádicsán) találkozott a' nélkül, hogy őt megismérné. — Más nap hosszasan értekezett a' porosz követtel 's aztán hg Talleyranddal; de legérdekletesebb eddigi látogatási között az, melyet a' felsőház egy nevezetes conservatív-tagjánál (hihetőleg Wellingtonnál) tett, kihez udvarától ajárló levelei voltak.

A' francia kormánynak, úgy mond egy levél az allg. Zeit.-ban, eleinte szándéka volt bizonyos mennyiségű sereget tovább is Antwerp körül hagyni, de lord Grey ezt nem tartá tanácsosnak 's azon ohajtását fejezé ki, hogy az oct. 22-iki conventio pontosan tartassék meg, nehogy Franciaországnak folyvásti ellenséges állása, bajt okozzon neki (lord Greynek) az angol parlamenti oppositival, melly ekkor nyomosan fogná vitatlatni a' ministerium tehetetlenségét a' béke' fentartatásában. Minthogy tehát a' francia kamarák megnyitásakor olly nyájas és kész volt az angol kormány megegyezni benne, hogy francia seregek lépjenek Belgiumba, igen természetes, hogy most az angol parlamenti megnyitó beszéd könnyebb 's a' ministeriumnak kedvezőbb szerkeztethetése miatt a' francia seregek vonuljanak vissza. Ezen kölcsönös készség és barátság mind a' két ministerium részéről nyilván mutatja azon mély egyetértést és szövetkezést, melly lord Grey 's hg Talleyrand között fen áll. 'S ha az ember meggondolja egy részről, mennyi behatással bír Talleyrand a' francia udvarra 's annak politikájára, más részről, milly kedvezőleg estek ki az angol ministeriumra nézve az itteni újabb parlamenti választások, akkor hajlandó lesz az ember elhinni, hogy az eddig szünte lehetetlennek tartott szövetség Anglia és Franciaország között

nemi állapotást nyer 's hosszabb ideig fog tartani. — Gróf Pozzo di Borgo mint mondják azért is jött, hogy itt a' portugáli ügy fölött értekezzenek, mi annál inkább hihető, minél általányosabb az ohajtás ezen undok harcztot a' két testvér között bevégezve láttni, mellynek magánál az illetett nemzetnél semmi támasza 's popularitása nincs. —

A' londoni börse kinyilatkoztatá, hogy az újabb görög kölcsön megkötöttn a' nélkül, hogy a' régibb görög nemzeti kölcsön iránt némi rendelkezés tétetett volna, ezen újabb a' londoni börsen nem fog beiratni (cursusa nem jegyeztetik föl). A' Times erre azt jegyzi meg, hogy ezen újdon kölcsön inkább Anglia 's Francia- és Oroszország nevében kötöttn, mint csupán a' Görögorszá- géban, 's a' kik illy garantiára akarnak pénzt kölcsön adni, azok ugyan nem sokat törődnek vele: föl lesz e az a' londoni börsen jegyezve vagy nem. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' Guizot ur által jan. 21-én benyújtott törvényjavaslat az első vagy kezdő-iskolák (Primärschulen) leendő szerkezete felől öt szakaszra oszlik. I. A' kezdőoktatásról 's annak céljáról szól általában. II. A' magányos (privát) kezdő-iskolákról. III. A' nyilvános kezdő-iskolákról. IV. Az illyes iskolákra ügyelendő előljáróságról. V. Különösen a' leányiskolákról. Az összes törvényjavaslat e' következő alapokon nyugszik: A' kezdő oktatás két részre oszlik, egyik az elemi (elementaris) vagy is legelső oktatás, másik a' magasabb kezdőoktatás, mint az előbbinek folytatása 's egészítése. Amaz az erkölcs- és vallástanítás elemeit, olvasást és írást a' számvetés és francia nyelv, végre a' súly- és mértékisméret elemeit foglalja magában. — Ezekhez járulnak a' kezdőoktatás második v. magasabb részében a' rajzolás, az ének, a' gyakorlati földmérés (geometria practica), továbbá a' (főkép francia) történet- és földirástudomány, 's végre a' természethisztória és természettudomány (physica) legszükségesebb elemei. — Egy illyetén iskolát akárki állitthat, ki már 18-ik esztendejét elérte, ha kiállott próbatétel után a' község mairejétől, (birájától) tehetségiról (elegendő tudomá-

nyáról) bizonyítványt kap 's egy mást erkölcsi jó viseletéről, mellyet neki három tanácsbeli ajánlatára azon községnek birája ad, melly községben az utolsó három esztendő tölthette. A' gyalázattal járó vétségért elítéltek illetlen iskolákat nem nyithatnak. (Eddig a' kormánynak 's a' helybeli kormányhivatalnak különös engedelmis megkívántatott; mi most elesvén, még az Oester. Beob. megjegyzése szerint is világos, hogy ezen törvényjavaslat által az oktatási szabadság 's ez által az oktatás javulás Franciaországban nagy előlépést teend). A' privátoktatót, ha rossz viseletre vetemül, a' kerületi polgári törvényszék elejébe idézhetni, mellynek végzése őt ideig vagy mindenkorrals elmozdíthatja hivatalától 's keresetétől. Minden község, tehát minden falu, köteles egy elementaris iskolát tartani, akár maga, akár másokkal együtt viselje annak költségeit. Minden, 6,000 léleknél többől álló község pedig ezen felül egy magasabb kezdőiskolát is köteles saját költségein 's állandóul tartani. Az első rendbeli községi tanító (falusi iskolamester) fizetése 200 franc (200 váltó forint), a' másik rendbelié pedig 400 franc, mind a' kettő szabadszálás mellett. Ha tán a' falu ezen költséget nem bírná, pótolja a' vármegye (département), ha ez sem bírja, pótolja a' status. — Említett szabott fizetésén kívül a' tanító, még tanítványaitól is (kivevén a' szegényebbeket) huz hónapoként bizonyos kis summát, mellyet a' helybeli községi tanács határoz el, 's melly szintugy szedetik be mint az adó vagy contributio. — Továbbá minden megyében takarékpénztárak (Spar-Cassen) állítatnak az alsóbb rendű tanítók számára, ugy szinte minden megyében egyegy Normaiskola, mellyben a' kezdőoktatásra tanítók képeztessenek. 's a' t. 's a' t. Illyes mi kívánatos pótléka lenne országunk e' tárgyi szükségének is.

A' követkamara jan. 5iki ülésében, mellyben mint említők, a' berryi hgné iránti kérelmek jövének elő, a' kérelembiztosság következőleg adá véleményét: — — Ha a' köz törvény szerint minden francia polgárt 's minden idegent, ki a' francia földön valamely vétséget követ el a' kormány ellen,

a' fenálló törvényszékek elejébe kell is állítani: még sem titkolhatni el, hogy a' berryi herczegné vagy a' megbukott királyi ház akármely tagja ellen, ha ezek volnának illy esetben, hozatandó rendszabások a' status belső bátorsága 's a' nyilvános béke föltételei szerint volnának intéztetendők. Midőn mi tehát ma ezen kérdést a' politika — de meg kell jegyezni, felelet alá vonható politika — körébe igazítjuk, nem teszünk mást, mint a' mit az urak 1832beli aprilis 10ikei törvényök által tevének. A' biztosság mind ezen kérelmek iránt egy szóval a' napirend elfogadását ajánlja az uraknak általam, mint-hogy nem illetheti a' kamarát valamely fogoly sorsa iránt határozni, hanem inkább teljes szabadságot kell a' kormánynak hagynia, hogy az saját feleletrehe alatt legjobb belátása szerint cselekhessék. — Erre a' külső minister (duc de Broglie) veve szót 's hosszu, ékes és velős beszédben (l. alább) arra ügyekezett birni a' kamarát: nyilatkoztatná ez ki, hogy a' berryi hgné rendes törvényszék elejébe nem állíthatván, hanem inkább míg a' status bátorsága kíváná, fogóságban tartatván, az e' tárgy iránt beadott kérelmeket a' napirend elfogadása által el-mellőzé. Azonban Odilon-Barrot urnak azon megjegyzésére, hogy a' minister által idézett okokról a' biztosság mit sem szólott, 's Dupin urnak azon észrevételeit, hogy a' kamara illyes határozatot motíválni (gyámokítani) nem szokta, a' kamara tetemes többséggel egyszeren fogadá el a' napi rendet, a' nélkül hogy most a' ministerium által e' részben tett vagy még teendő rendszabásokat előlegesen is javálná vagy roszalná. — A' páirkamarában ugyan ez nap adá Allent ur az ostromállapotú törvényjavaslat meghányatására kinevezett biztosság tudósítását.

A' követkamara jan. 7iki ülésében Salvete ur abbéli javaslatát fejtegeté ki: nevezne a' kamara külön biztosságot, melly a' Kesszner család által az országos kincstárban okozott kárt 's ebből a' kormányra eredhető feleletrehet venné vizsgálat alá. A' kamara a' finantzminister ellenére is vitatás alá fogja ezen javaslatot venni. Már előbb el volt Salvete urnak azon javaslata fogadva, hogy az egyik ülésben megszakasztott tárgy a'

másikban folytatólag vétethessék föl, mit a' kamara mint saját rendelkezéséhez (coördinatiojához) tartozót se a' pairkamara, se pedig király jóvá hagyása alá nem fog bocsátani. Még jan. 7ikén kezdődtek el 's rekesztettek bé a' megye-szerkezeti törvényjavaslat feletti általános vitatások is.

Következők a' francia külső minster jan. 5ki beszédének (l. feljebb) fontosabb helyei: Örömet élünk ez alkalommal, így kezdé Broglie ur, felvennünk az urak előtt azon fontos és kényes kérdést, melly a' kamarát 's Franciaországot olly elevenen méltán érdeklí. Eziránti eddigi viseletünk okait nyomban előadandom, de szabad legyen előbb néhány régibb történetet említenem, mellyek itt némi világosításul szolgálhatnak. 1830nak júliusa 26kán írta alá X. Károly, akkor még Franciaország királya, — — —

— — — — — azon veszélyes ordonnanceokat, mellyek tovább maradandának emlékezetben mint maga! Más nap Paris lakossága fegyvert fogott 's két napi vivás után a' jó ügyé lett a' győzödelem. Egy kormányzék állott-fel a' lieutenant-général fősége alatt, mellynek tagja lennem magam is szerenesés valék. Első tettünk is, hatalmunknál fogvást, X. Károly és háznépe ellen vala intézve. Azt végeztük, hogy ő és háznépe önkényt vagy kénytelen az ország határain tul vitessenek. Ez, mint mi önkényt megvalljuk, a' fenálló törvénynek megszegése volt. Megszegése volt a' charta nyilvános betűjének, melly mindenkinek, tehát így főképen illy magas helyzetű személyeknek, személyszabadságot biztosít. De, mennyire én tudom, mindeddig egy szózat sem emelkedett vádlólag ellenünk. Igazlatunkat a' körülmények szoros szükségiben 's a' kamarákvesztég-hallgatagságu, egyenesen soha nem nyilatkozott helybenhagyásában találtuk. Itt uraim, legelőször szólt a' politikai kénytelenség, melly erősebb volt, mint a' politikai irott jus és törvény, 's melly egy időre, egy emberre 's egy háznépre nézve azon irott törvény erejét fölfüggesztette. — Augustus 7kén (1830) a' kamarák X. Károlyt letevék, kirekeszték őt, fiát, unokáját 's minden született vagy még születendő unokáit a' francia királyi székéből örökre. Mit

mondtak akkor a' juliusi revolutio ellenei? Mit mondtak azok, kik a' restauratiót ohajták, elvből, érdekből, hódolatból vagy akármí egyéb indító-okból ohajták? — Így szólának: „Ez vagy sok vagy kevés. Ugyan is a' charta szerint X. Károly, ministeriumának tetteiért felelővé nem tétethetik. Megmaradtok e tehát a' chartában? ugy hagyjátok meg X. Károlynak a' thronust 's vonjátok feleletre ministereit. Vagy nem akartok megmaradni a' chartában? ugy vegyétek felelet alá X. Károlyt; ítéljete felette igazán, hallgassátok ki őt, 's ne keverjete az ítéletbe gyermekeket, kik nem vétettek....“ Ezen okoskodás logikája ellen nem igen lehetett kifogás. De a' kamarák ezzel nem törődtek. A' kamarák ekkor kinyilatkoztaták, Franciaország kinyilatkoztatá, hogy Franciaország koronája senkié, semmi embernek, semmi háznak nem sajátja, 's arra, ha ártatlan is, senkinek jusa nincs, hanem ha az egésznek java 's az ország megegyezése ugy akarja. (Tetszés) — — — — —

— — — — — Itt is a' politikai kénytelenség szólott tehát 's az illendőség törvénye a' valóságos jus és törvény előtt meghajolt. — Így néhány hónappal utóbb X. Károly ministereinél, kik közül négy az ország külön pontjain elfogatott. A' követkamara ellenök vádat teve 's azt a' pairkamara előtt ki is vivá. A' követkamarának ezen esetben ha jusa volt is vádat tenni, nem volt törvény által megállapítva a' mód, t. i. mikép történjék ez. Mit csinált tehát? törvényt csinált magának minden idegen befolyás nélkül. Így a' pairkamarának, ha jusa volt is ítéletet hozni, nem voltak elemek, mellyekből ezen ítéletet tegye, mert semmi előbbi törvény nem határozá meg közelebb a' vétet, sem annak büntetést nem szabott. Mit tett tehát a' pairkamara? Pótolá az irott törvényt, ujat csinálván önmagának. — Ezek mind megannyi példái azon legfőbb politikai szükségnek, mellyet rendkívüli körülmények szül-

nek, melly egyszerre mint óriás előáll, minden előbbi conventiót megszakaszt, minden akadályon keresztül egyenest czéljára hat 's csak a' morál és igazság örök törvényei előtt állapodik meg. — (Vége következik.)

A' francia követkamarában ujabban is előfordult Hayti adóssága. A' kérdés állapota röviden ez. Hayti köztársaság, előbb francia birtok, magát mind tudjuk, az anyaországtól 150 millio francon váltotta meg. Ezen summából a' juliusi revolutióig 1830 lefizetett 29,300,000 francot. Maradt tehát még adós 120,700,000 franc-kal. E' summa iránt ujjabb egyezés köttetett Parisban nov. 3kán 1831, de azt, mint mi is említettük, a' respublica praesidense nem erősítette meg, mivel, úgy mond, a' francia kormány más kézbe került 's ezen új kormánynak Hayti nem adósa. Illy kifogás ellen a' francia kormányszék természetesen protestált, 's a' praesidenstől egy ujjabb jegyzéket kapott, mellyben ez előbbeni okait vitatja ugyan, de még is késznek mutatja magát az említett fő summának felét fizetni ki, levonván ebből is a' már lefizetett 29 millio 's 300 ezer francot, úgy hogy Hayti ezentul Franciaországnak még csak 45,700,000 franc-kal tartozzék 's azt egyegy milliojával esztendőnként fizesse le. Most tehát az a' kérdés, megegyez é ebben a' francia kormány is, vagy nem?

A' Moniteur is közli már azon diplomatiái változásokat, mellyeket a' journal des Débats után részszerint már (Jelenkor 4) közöltünk. Az ottaniakhoz kell még e' következőket csatolni: Nagy követül mennek: gróf Vaudreuil Münchenbe; duc de Montebello Kopenhágába; gróf Alexis de St.-Priest Rio-Janeiroba; minsterresidensül megy báró Talleyrand Florenczbe; Bellocq ur a' Hansevárosokba; gróf Mornay Carlsruheba; végre Bussiéres Edmund (Ödön) ur francia ügyvivőül Darmstadtba. Menjünk most végig, mond a' Temps, külföldi követünk 's ügyvivőink során. Kiviseli képét juliusi revolutionknak a' külföldön? Kevés kivétellel mind olyan emberek, millyeket X. károly a' legitimitas képviselőivé bizvást választhatott volna. Szerzett érdem, jusok, tudomány, emberségre nem igen tekintenek, csupán nagy nevek kellenek. Mi bizonynyal kába előitéletnek tartá-

nók a' jeles és magokat szorgalomban kitűntető aristokraták kirekesztetésit, de nem leszünk soha irgalmasok ezen diplomatiái nullák, ezen előszobai talentumok, 's a' camarillának ezen keblenczei iránt, kik t. i. gyönyörnek és gyönyörben élnek inkább mint hivatalnak.

A' Courier de l'Europe (carlista ujság) január 5iki számát elszedték a' postán 's az ujság hivatalában, mivel fölvevé azon beszédet, mellyet Chateaubriand urhoz néhány fiatalok küldöttsége tartott. Hasonló sors érte ugyanaz nap a' Gazettet.

BELGIUM.

Említettük mult levelünkben, hogy a' belga képviselő kamara és senatus köszönetet szavaztak a' francia seregnek. E' végzés most egy királyi rendelet (decretum) által teljesült, melly ekép következik: Királyi rendelet: Megfontolván, hogy a' szelleme, vitézsége 's fenytéke miatt mindenha csodálatra méltó francia had, a' belga nemzetnek 1831 és 1832ben tett szolgálatai által, ennek örök becslésére 's hálájára szerzett just magának: a' kamarákkal egyetértőleg következővégeztünk: Egyetlen czikkely: A' belga nemzet köszönetet mond a' francia hadnak. — Aláírva Leopold.

Az antwerp városi tanács különösen marsal Gérardnak már dec. 31iken szavazott köszönetet, azon melléklettel, hogy azt, mint meg is történt, az egész tanács in corpore vigye meg. Egyszersmind a' tanács egy új utczát Antwerpben a' marsal nevére (Rue-Gérard) keresztelt.

Azon törvény (kir. rendelet formában), melly által mint láttuk köszönetet mond a' nemzet a' francia hadnak, pergamenre van írva, 's mint a' diplomák szoktak, diszes tokba is rekesztve. Az egész Lehon urhoz fog küldetni Párisba, ki azt ünnepélyes audientian Ő Felségének a' Francziák királyának általadja.

Érdemesnek találjuk a' marsal (Gérard) dec. 31iki napi parancsából az éjszaki sereghez még ezeket közleni: Ha a' (francia) kormány köszöni nekünk azt, a' mit tettünk, mi viszont azt mondhatjuk, hogy mi meg vagyunk azon öröm által jutalmazva, hogy Franciaországnak szolgáltunk 's a' haza te-

kintetét megnyertük. — Az idén bevártak minket a' Hollandiak Antwerpben, 's a' sereg megmutatá, hogy vitézséget állhatatossággal tud párosítani, hogy a' veszéllyel szembe száll, valamint a' szükségét 's fáradságot bírja. 24 nap és 25 éjjel tartá folyvást makacs ellenállás katonáinkat a' trenchéekben, esőben, hidegben, szükségben. — E' nevezetes ostromnál 14,000 meternyi trenchée nyitattott, a' pattantyusság 63,000 (álgyu) lövést tett, 's az ellenség részéről 5,000 külön fegyverü katona, közöttök 185 tiszt lett fogollyá. Minden katonaosztály megtette kötelességét. 's a' t. 's a' t.

Brüssel, jan. 6ikán. Marsal Gérard, és Haxo és St. Cyr-Nugues francia generálok ma reggel hagyák el városunkat. — Ma ment itt a' visszatérő francia seregek utolsó osztálya keresztül. — A' királyné állapotja országunkkal örököszt reményltet. —

Antwerp, jan. 7dikén. Nem ok nélkül mondtuk előre, hogy a' Schelde minden nemzet hajónak el van zárva, 's ki tudja meddig? zártan is marad. A' Lootsenbureau (révész hivatal) következő hiráda minden kétség kívül helyezi a' dolgot: Lootsenbureau. Azon rév kalauznak (Lootse) tudósítása szerint, kire Rodosto nevü ausztriai hajónak, Popovich kapitány alatt, a' Scheldén alá vezetése bizva volt, Lillo előtt az ottani hollandi álgyusajkák vezértiszte megtiltá ennek a' tovább evezést, mivel ugymond a' hollandi kormány rendeléséből semmi hajónak, legyen az bármilly nemzeti, sem szabad a' Scheldén le- vagy fölevezni, miért is felszólítá e' tiszt a' hajót: térne ide Antwerpbe vissza, holott az ma valóban meg is érkezett 's a' bassinba befutott. — Az antwerpi journal erre megjegyzi: A' Schelde tehát tökéletesen el van zárva; ez lett a' francia fegyveres intervención 's a' fellegvár bevételenek következése. Ezt előre lehet látni 's mi jóval ezelőtt megjövendöltük. —

A' hollandi Staatscourant a' Hollandiak ostrom alatti veszteségét mindössze 426ra teszi, kik között 122 halott (6 tiszt).

Azt antwerpi kereskedő-ujság (Journal du Commerce d'Anvers) ezt írja: A' mult szombat (jan. 5ikén) egyik nagyobb városban egy valaki 200,000 forintig vitt sta-

tusobligatiokat a' régibb 12 milliónyi kölcsönből a' helybeli országos pénztárnokhoz vagy adószedőhöz (Regierungs-Einnehmer), kinél azonban nem volt több 20,000 forintnál. — Nincs bizonyosabb, mint hogy a' szegény Belgium legközelebb banquerouteot csinál. Az Union ezért keserügáncsokat szór a' finantzminister ellen, ki, ugymond, nem menthető, ámbár a' kincstár január 1sőjén nem kapta meg a' pénzt, mellyet ekkor Rothschild köteles vala fizetnie. — Az Indépendant azt vitatja, hogy a' kincstár teljesen el van készülve, minden tartozó beváltás megtételére. Végre a' Moniteur azt mondja, hogy az a' valaki némelly formaságokat mulasztott el 's azért nem fizették ki mingyárt; egyébiránt a' kincstár minden ilyes fizetésekre kész és képes. — Akár mint van a' delog, e' történet Brüsselben nagy figyelmet 's némi részben aggodalmat is okozott.

HOLLANDIA.

Következő general Chassénak az antwerpi fellegvárból a' hollandi hadministerhez bocsátott utolsó hadi tudósítása: Antwerpi fellegvár dec. 29ikén 1832. Dec. 24iki hivatalos tudósításim folyamatjában vagyon szerencsém Excádnak jelenteni, hogy az ellenség ma a' capitulatio értelmében megrakatá a' főkapumelletti ravelint (várvértet) később az őt bástyát. Délután 2 órakor látogatóul jöve hozzám bástyaboltomba a' két francia királyi herceg, marsal Gérard 's még 10 vagy 12 más general kíséretében, kik a' legnagyobb dicséreteket halmozák reám a' fellegvár addigi védelmiért. A' marsal egyszersmind megígérte, hogy mindent meg fog miattam 's kérelmemre tenni, a' mi vett utasításival nem ellenkezik. Mindnyájan esodálkozni látszottak azon állapot felett, mellyben a' fellegvárat találták. Legkisebb okom sines a' Franciaák viselete ellen irántunk bármilly tekintetben panaszkodnom; minden kívánságomat szinte megelőzőleg teljesítették. Szerencsésnek érzem magamat hogy O Felsőge ohajtásit a' sebhedtek Hollandiába szállíttatása iránt megelőzhetém; minthogy kérelmemre a' könnyü sebhedtek 's azon betegek, kik dec. 26ikán itt a' fellegvárban, vagy Tete-de-Flandresben voltak, francia fedezet

alatt hajón a' mi flottánkhoz, innen pedig a' mi hajó-katonáink fedezete alatt Bergen-op-Zoomba vitettek. A' Belgák itt is újabb bizonyosságot adak ezudar létöknek, midőnt. i. e' betegszállító hajókra, noha azok francia fedezet alatt voltak, Kattendyktől egész Fort-du-Nordig erősen tüzeltek. A' súlyos sebhedteket mindössze 59et, az antwerpi kórházba kelle vitetnünk, holott is őket a' francia hadi hivatalok különös védelmök alávevék. 36 tagmetszett (Amputirte) vagyon közöttök. Gumoens ezredes és Lymburg-Styrum hadnagy szint oda vitetnek, mivel állapotjuk nem engedé a' tovább szállítást. Marsal Gérard egyenes és formasierinti szavát adá, hogy ezen sebhedtek, a' mint lassanként gyógyulni fognak, hazájokba visszabocsáttatnak. Koopman ezredes (hajókapitány), ki t. i. a' capitulatio pótlékezikkelé-ként abba nem vala foglalva, e' hónap 26ikán a' francia főhadiszállásra vitetett, 's a' hajótisztektől kardjaik elszedettek. Hosszas előterjesztésimre 's miután a' marsalnak több izben kinyilatkoztatám, hogy ha a' hajótisztek velünk egyenlő bánást nem nyerenének, én részemről szinte az ezredes (Koopman) sorsában kívánok osztozni, minthogy minden vezérnek, ha hadi fogságba esik, kötelessége a' legmostohább sorsuakkal osztozás, — végre szerencsés valék annyit eszközteni ki, hogy a' hajótisztektől kardjaik visszaadattak, a' matrózok pedig a' capitulatioba szinte fölvetettek. Reménységet kaptam ahoz is, hogy Koopman ezredes rövid időn hozzám csatlakozhatik, 's én addig nem nyugszom, mig ezt meg nem nyerem, különben én is hasonló bánásmódot fogok részemre sürgetni. Tegnapelőtt vettem marsal Gérardnak azon értelmű levelét: adnók e szavunkat, hogy a' belga-hollandi kérdés elintéztetéseig Franciaország és frigyesei, különösen Belgium ellen harcizolni nem fogunk — ? melly esetben Hollandiába fognánk

visszakisértetni; mire én ugyanaz nap (27ikén) azt felelvén, hogy erre felhatalmazva nem vagyok: tegnap (dec. 28ikán) azon utasítást vettük, hogy utunk Dünkirchenbe menend. Generalmajor Favauge ide ma reggel 2,400 emberrel el is indult, én a' többivel holnap korán reggel fogok elindulni. — Mint-hogy most időm nincs, Dünkirchenből léssen szerencsém Excádnak a' teendő jutalmak 's előléptetések iránt javaslatomat megküldeni. Epen most kapom szomorú hírét, hogy Gumoens ezredes tegnap estve az antwerpi kórházban sebeiben meghalt. Ő Felsőge egy igen tanult, bátor és hű tisztet veszt benne, mi őt mindnyájan 's én különösen őszintén sajnáljuk. — Aláírva Báró Chassé. — Ugyanaz nap még egy más levelet is bocsátott general Chassé a' nevezett hadministerhez, mellyben haláját kéri Ő Felsőge iránt kifejeztetni azon becsületjelért (a' Vilmosrend nagykeresztjeért), melly által Ő Felsőge vele (Chasséval) 's az őrizettel meglegedését kifejezni méltóztatott. Ezen királyi meglegedést és kegyelemjelt a' general ugyanaz nap (t. i. dec. 27ikén) napi parancs által az őrizetnek tudtára is adá.

Legújabb: Dom Miguel dec. 17—19ikén szemlét tartott éjszakai hadán 's ennek munkálatjain a' Douro mind a' két partján; mire Bragába visszatért, holott még 26ikán mulatott. — A' francziák királynéja és gyermekei jan. 7ikén Compiègnebe, a' Belgák királya és királynéja pedig 8dikán Lillebe indultak. — A' Handelsblad e' hónap 9ikéről jelenti, hogy a' felelet hollandi részről az angol és francia újabb ajánlatokra Londonba csakugyan megment 's ellenajánlatokat foglal magában. — A' union a' minapi financiai zavarra nézve azt említi, hogy Rothschild ugyan a' kellő fizetést jan. 15őjén megtette, de 2½ milliót régibb status-obligatiókban küldött. —

Bank-részvény jan. 18ikán 1146 ½

A' gabonának pesti piaci ára január 22dikén 1833.

Pozs. m. vto. gar.	legjobb	középszerű	csékélyebb	Pozs. m. vto. gar.	legjobb	középszerű	csékélyebb
Tisztabúza	133 ¼	126 ¾	116 ¾	Zab	38 ¾	36 ¾	33 ¼
Kétszeres	93 ¼	83 ¼	—	Köles	—	—	—
Rozs	64	60	56 ¾	Köles-kása	—	—	—
Árpa	63 ¼	61 ¼	—	Kukoricza	66 ¾	63 ¼	60

Szerkezteti Helme c z y. Nyomatja Landerer.